

Utorok 19. novembra 2013

P7_TA(2013)0468

Doplnkový výskumný program pre projekt ITER (2014 – 2018) ***Legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 19. novembra 2013 o návrhu rozhodnutia Rady o prijatí doplnkového výskumného programu pre projekt ITER (2014 – 2018) (COM(2011)0931 – C7-0032/2012 – 2011/0460(NLE))****(Konzultácia)**

(2016/C 436/23)

Európsky parlament,

- so zreteľom na návrh Komisie pre Radu (COM(2011)0931),
 - so zreteľom na článok 7 Zmluvy o Euratome,
 - so zreteľom na žiadosť Rady o stanovisko (C7-0032/2012),
 - so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre priemysel, výskum a energetiku a stanovisko Výboru pre rozpočet (A7-0211/2013),
- A. keďže Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu ešte stále neopravňuje Európsky parlament, aby bol spoluzákonodarcom,
1. vydáva kladné stanovisko k návrhu Komisie v znení zmien;
 2. vyzýva Komisiu, aby zmenila svoj návrh v súlade s článkom 293 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článkom 106a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu;
 3. vyzýva Radu, aby oznámila Európskemu parlamentu, ak má v úmysle odchyliť sa od ním schváleného textu;
 4. žiada Radu o opätovnú konzultáciu, ak má v úmysle podstatne zmeniť návrh Komisie;
 5. poveruje svojho predsedu, aby postúpil túto pozíciu Rade a Komisii.

Pozmeňujúci návrh 1**Návrh rozhodnutia****Odôvodnenie – 1 (nové)**

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

- (-1) **Závazok Únie k Dohode o založení Medzinárodnej organizácie pre výskum energie jadrovej syntézy ITER pre spoločnú implementáciu projektu ITER ⁽¹⁾ (ďalej len „dohoda o ITER“) je znovu potvrdený.**

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 358, 16.12.2006, s. 62.

Utorok 19. novembra 2013

Pozmeňujúci návrh 2**Návrh rozhodnutia****Odôvodnenie 1**

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

- (1) Dohodu o **založení Medzinárodnej organizácie pre výskum energie jadrovej syntézy ITER pre spoločnú implementáciu projektu ITER (ďalej len „dohoda o ITER“)** podpísali 21. novembra 2006 Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (Euratom), Čínska ľudová republika, Indická republika, Japonsko, Kórejská republika, Ruská federácia a Spojené štáty americké. Dohodou o ITER sa zriaďuje Medzinárodná organizácia pre výskum energie jadrovej syntézy ITER (ďalej len „organizácia ITER“), ktorá nesie plnú zodpovednosť za výstavbu, prevádzku, využívanie a odstavenie zariadení ITER.

- (1) Dohodu o ITER podpísali 21. novembra 2006 Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (Euratom), Čínska ľudová republika, Indická republika, Japonsko, Kórejská republika, Ruská federácia a Spojené štáty americké. Dohodou o ITER sa zriaďuje Medzinárodná organizácia pre výskum energie jadrovej syntézy ITER (ďalej len „organizácia ITER“), ktorá nesie plnú zodpovednosť za výstavbu, prevádzku, využívanie a odstavenie zariadení ITER.

Pozmeňujúci návrh 3**Návrh rozhodnutia****Odôvodnenie 3**

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

- (3) V rámci rokovaní, ktorých cieľom bolo získať podporu ostatných strán zapojených do projektu ITER pri určovaní lokality ITER v rámci Európy, v záujme spoločnej realizácie činností v rámci širšieho prístupu v oblasti výskumu energie jadrovej syntézy bola v roku 2007 uzavretá dohoda medzi Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a japonskou vládou, ktorá určuje doplnkové činnosti v oblasti spoločného výskumu jadrovej syntézy na území Japonska s cieľom zabezpečiť rýchle uvedenie reaktora ITER do plnej prevádzky. Činnosti v rámci širšieho prístupu a ďalšie činnosti súvisiace s ITER sú riadené prostredníctvom Európskeho spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy. Financovanie činností v rámci širšieho prístupu je zabezpečené hlavne prostredníctvom nepeňažných príspevkov niektorých členov Európskeho spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy, pričom zostávajúcu časť príspevku Euratomu pokrýva rozpočet Euratomu.

- (3) V rámci rokovaní, ktorých cieľom bolo získať podporu ostatných strán zapojených do projektu ITER pri určovaní lokality ITER v rámci Európy, v záujme spoločnej realizácie činností v rámci širšieho prístupu v oblasti výskumu energie jadrovej syntézy bola v roku 2007 uzavretá dohoda medzi Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a japonskou vládou, ktorá určuje doplnkové činnosti v oblasti spoločného výskumu jadrovej syntézy na území Japonska s cieľom zabezpečiť rýchle uvedenie reaktora ITER do plnej prevádzky. Činnosti v rámci širšieho prístupu a ďalšie činnosti súvisiace s ITER sú riadené prostredníctvom Európskeho spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy. Financovanie činností v rámci širšieho prístupu je zabezpečené hlavne prostredníctvom nepeňažných príspevkov niektorých členov Európskeho spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy, pričom zostávajúcu časť príspevku Euratomu pokrýva rozpočet Euratomu. **Dokument Európskej dohody o vývoji jadrovej syntézy (EFDA) 2012 s názvom „Syntéza elektriny – plán na realizáciu energie jadrovej syntézy“ (ďalej len „plán EFDA pre jadrovú syntézu 2012“)** definuje potrebu kontinuálnej finančnej podpory na kľúčové projekty a na výskumné a vývojové činnosti v kľúčových oblastiach až do termínu začiatku fungovania reaktora ITER s cieľom vyriešiť vedecké a technologické výzvy, ktoré povedú k realizácii energie jadrovej syntézy.

Utorok 19. novembra 2013

Pozmeňujúci návrh 4**Návrh rozhodnutia****Odôvodnenie 5**

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

- (5) *Na obdobie po roku 2013 Komisia vo svojom oznámení Rozpočet stratégie Európa 2020 navrhla, aby sa projekt ITER financoval mimo VFR. Z tohto dôvodu by sa mal na obdobie rokov 2014 až 2018 zriadiť doplnkový výskumný program pre projekt ITER.*

- (5) Projekt ITER by mal **upevniť vedúce postavenie Únie v oblasti jadrovej syntézy včasným dokončením uvedenej stavby a jej zužitkovaním.**

Pozmeňujúci návrh 5**Návrh rozhodnutia****Odôvodnenie 6**

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

- (6) *Doplnkový výskumný program pre projekt ITER by sa mal financovať z príspevkov členských štátov na základe sadzby uplatňovanej pri hrubom národnom dôchodku (HND) každého členského štátu, ktorá bola stanovená na účely výpočtu príspevku z vlastných zdrojov HND do všeobecného rozpočtu Európskej únie. Tieto príspevky majú smerovať do všeobecného rozpočtu Európskej únie a majú byť pridelované tomuto programu. Tretie krajiny, ktoré s Euratomom uzavreli dohodu o spolupráci v oblasti riadenej jadrovej syntézy a ktorou svoje príslušné výskumné programy spájajú s programami Euratomu, by mali mať takisto možnosť prispievať na tento program.*

- (6) **Napriek opatreniam na obmedzenie nákladov, ktoré by sa mali naďalej vykonávať, môže projekt ITER vzhľadom na svoju vedeckú povahu, nadmerný rozsah a technologické riziko priniesť aj ďalšie prekročenie nákladov. Všetky náklady, ktoré prekročia maximálnu sumu stanovenú v článku 2, by nemali mať nijaký vplyv na ostatné projekty financované z rozpočtu Únie, najmä na projekty v rámci okruhu 1A rozpočtu na výskum (Horizont 2020), a mali by byť financované z dodatočných zdrojov, ktoré presahujú stropy.** Tretie krajiny, ktoré s Euratomom uzavreli dohodu o spolupráci v oblasti riadenej jadrovej syntézy a ktorou svoje príslušné výskumné programy spájajú s programami Euratomu, by mali mať takisto možnosť prispievať na tento **doplnkový výskumný program.**

Pozmeňujúci návrh 6**Návrh rozhodnutia****Odôvodnenie 7 a (nové)**

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

- (7a) **Európsky parlament a Rada by sa mali dohodnúť, že každému odkladu alebo posúvaniu neuskutočnených platieb súvisiacich s projektom ITER treba zabrániť, a mali by sa zaviazat', že budú spolupracovať pri predchádzaní takejto situácii.**

Utorok 19. novembra 2013

Pozmeňujúci návrh 7
Návrh rozhodnutia
Odôvodnenie 8 a (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

- (8a) *Ako sa požaduje v prioritách navrhnutých v pláne EFDA pre jadrovú syntézu 2012, projekt Spoločný európsky torus (JET) by mal zohrávať v prechode na iné formy energie kľúčovú úlohu.*

Pozmeňujúci návrh 8
Návrh rozhodnutia
Článok 2 – odsek 1

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

Program sa **bude podľa článku 3 financovať** prostredníctvom príspevku v maximálnej výške 2 573 miliónov EUR (v súčasnej hodnote).

Program sa **financuje** prostredníctvom príspevku v maximálnej výške 2 573 miliónov EUR (v súčasnej hodnote) **nad rámec stropov VFR, teda nad rámec okruhu 1A, ktorý dopĺňa rozpočet navrhnutý Komisiou pre rámcový program Horizont 2020, rámcový program Euratom alebo iné programy Únie pri súčasnom zachovaní plných právomocí Európskeho parlamentu a Rady. Preto by financovanie programu malo mať dostatočné finančné zdroje, aby Únia mohla tento program realizovať, pričom by sa mala v VFR zároveň pevne stanoviť maximálna výška príspevkov z rozpočtu Únie na roky 2014 – 2018. Akékoľvek zvýšenie nákladov nad rámec tejto maximálnej sumy nemá vplyv na ďalšie prostriedky vyčlenené z rozpočtu na ostatné projekty a je financované z prípadných dodatočných zdrojov nad úrovňou stropov.**

Pozmeňujúci návrh 9
Návrh rozhodnutia
Článok 3

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

Program sa financuje z **príspevkov členských štátov na základe sadzby uplatňovanej pri hrubom národnom dôchodku (HND) každého členského štátu, ktorá bola stanovená na účely výpočtu príspevku z vlastných zdrojov HND do všeobecného rozpočtu Európskej únie. Tieto príspevky sa považujú za vonkajšie pripísané príjmy programu v súlade s článkom XX nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. XX/2012 [nové nariadenie o rozpočtových pravidlách].**

Program sa financuje **prostredníctvom** vlastných zdrojov Únie.

Utorok 19. novembra 2013

Pozmeňujúci návrh 10**Návrh rozhodnutia****Článok 4 – odsek 1***Text predložený Komisiou*

Tretie krajiny, ktoré s Euratomom uzavreli dohodu o spolupráci v oblasti riadenej jadrovej syntézy a ktoré svoje príslušné výskumné programy spájajú s programami Euratomu (ďalej len „pridružené krajiny“), môžu do tohto programu **takisto** prispievať.

Pozmeňujúci návrh

Tretie krajiny, ktoré s Euratomom uzavreli dohodu o spolupráci v oblasti riadenej jadrovej syntézy a ktoré svoje príslušné výskumné programy spájajú s programami Euratomu (ďalej len „pridružené krajiny“), môžu do tohto programu prispievať.

Pozmeňujúci návrh 11**Návrh rozhodnutia****Článok 5 – odsek 2 a (nový)***Text predložený Komisiou**Pozmeňujúci návrh*

Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade priebežné hodnotenie pokroku programu na stanovisko do 30. júna 2016.

Pozmeňujúci návrh 12**Návrh rozhodnutia****Článok 6 – odsek 1***Text predložený Komisiou*

1. Komisia prijme príslušné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa pri vykonávaní akcií financovaných na základe tohto rozhodnutia chránili finančné záujmy Únie uplatňovaním preventívnych opatrení na zamedzenie podvodom, korupcii a iným protiprávnym činnostiam, účinnými kontrolami, vymáhaním neoprávnene vyplatených súm pri odhalení nezrovnalostí a v prípade potreby aj ukladaním účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií.

Pozmeňujúci návrh

1. Komisia prijme príslušné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa pri vykonávaní akcií financovaných na základe tohto rozhodnutia chránili finančné záujmy Únie uplatňovaním preventívnych opatrení na zamedzenie podvodom, korupcii a iným protiprávnym činnostiam účinnými kontrolami, vymáhaním neoprávnene vyplatených súm pri odhalení nezrovnalostí a **chýb a** v prípade potreby aj ukladaním účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií. **Komisia tiež zavedie primerané opatrenia, ktoré zaručia adekvátnu kontrolu rizika a zabránia prekročeniu nákladov.**

Utorok 19. novembra 2013

Pozmeňujúci návrh 13**Návrh rozhodnutia****Článok 6 – odsek 2***Text predložený Komisiou*

2. Komisia alebo jej zástupcovia a Dvor audítorov majú právomoc vykonávať na základe dokumentov a kontrol na mieste a inšpekcií audit u všetkých príjemcov grantov, dodávateľov, subdodávateľov a tretích strán, ktorým boli poskytnuté finančné prostriedky Únie na základe tohto rozhodnutia.

Pozmeňujúci návrh

2. **Európsky parlament**, Komisia alebo jej zástupcovia a Dvor audítorov majú právomoc vykonávať na základe dokumentov a kontrol na mieste a inšpekcií audit u všetkých príjemcov grantov, dodávateľov, subdodávateľov a tretích strán, ktorým boli poskytnuté finančné prostriedky Únie na základe tohto rozhodnutia **Vzhľadom na to, že rozsah projektu ITER a jeho predchádzajúce vážne nedostatky si od Európskeho parlamentu ako rozpočtového orgánu a orgánu udeľujúceho absolútórium vyžadujú dôkladnú kontrolu, Komisia pravidelne informuje Európsky parlament o programe, najmä pokiaľ ide o jeho náklady a harmonogram.**

Pozmeňujúci návrh 14**Návrh rozhodnutia****Článok 6 – odsek 2 – pododsek 3***Text predložený Komisiou*

Bez toho, aby bol dotknutý prvý a druhý pododsek platí, že dohody o spolupráci s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami, dohody o grante, rozhodnutia o grante a zmluvy, ktoré budú výsledkom vykonávania tohto rozhodnutia, musia Komisii, Dvoru audítorov a úradu OLAF výslovne udeľovať právo na vykonávanie takýchto auditov, kontrol a inšpekcií na mieste.

Pozmeňujúci návrh

Bez toho, aby bol dotknutý prvý a druhý pododsek platí, že dohody o spolupráci s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami, dohody o grante, rozhodnutia o grante a zmluvy, ktoré budú výsledkom vykonávania tohto rozhodnutia, musia Komisii, Dvoru audítorov a úradu OLAF výslovne udeľovať právo na vykonávanie takýchto auditov, kontrol a inšpekcií na mieste. **Výsledky takýchto auditov, kontrol a inšpekcií na mieste sa zasielajú Európskemu parlamentu.**

Pozmeňujúci návrh 15**Návrh rozhodnutia****Príloha – Vedecký a technologický cieľ – odsek 2***Text predložený Komisiou*

Prvou prioritou stratégie na dosiahnutie tohto cieľa bude vybudovanie reaktora ITER (veľkého experimentálneho zariadenia, ktoré preukáže, že využívanie energie z jadrovej syntézy je z vedeckého a technického hľadiska uskutočniteľné), po ktorom bude nasledovať výstavba demonštračnej elektrárne využívajúcej jadrovú syntézu.

Pozmeňujúci návrh

Prvou prioritou stratégie na dosiahnutie tohto cieľa bude vybudovanie reaktora ITER (veľkého experimentálneho zariadenia, ktoré preukáže, že využívanie energie z jadrovej syntézy je z vedeckého a technického hľadiska uskutočniteľné), po ktorom bude nasledovať výstavba demonštračnej elektrárne využívajúcej jadrovú syntézu. **Mali by sa zohľadniť priority navrhnuté v pláne EFDA pre jadrovú syntézu 2012 s cieľom zabezpečiť, aby ITER zohrával v prechode na iné formy energie kľúčovú úlohu.**

Utorok 19. novembra 2013

Pozmeňujúci návrh 16**Návrh rozhodnutia****Príloha – Vedecký a technologický cieľ – odsek 2 a (nový)**

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

Cieľom je preukázať, že do roku 2050 sa začne konkurencieschopná výroba elektriny. Na dosiahnutie tohto cieľa Komisia vykonáva pravidelné preskúmanie programu a každý rok predkladá správu o pokroku, ktorá reaguje na výzvy z oblasti fyziky, technológií, rozpočtu a bezpečnosti. Vo svojej správe Komisia musí poskytnúť analýzu s možnými vplyvmi na tri hlavné fázy spolu s pohotovostným plánom, v ktorom sa uvedú priority v závislosti od prínosov, rizík a nákladov na dosiahnutie cieľov týkajúcich sa komerčného využitia jadrovej syntézy. Komisia musí zvážiť zavedenie systému včasného varovania, ktorý umožní odhaľovať riziká a urýchliť proces zmierňovania následkov.

Pozmeňujúci návrh 17**Návrh rozhodnutia****Príloha – Odôvodnenie – odsek 1**

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

Jadrová syntéza má potenciál významne prispieť k dosiahnutiu udržateľných a bezpečných dodávok energie pre Úniu v časovom horizonte nadchádzajúcich desaťročí. Úspešný vývoj takéhoto zdroja by znamenal dodávky energie, ktorá budú bezpečné, udržateľné a šetrné k životnému prostrediu.

Jadrová syntéza má potenciál významne prispieť k dosiahnutiu udržateľných a bezpečných dodávok energie pre Úniu v časovom horizonte nadchádzajúcich desaťročí. Úspešný vývoj takéhoto zdroja by znamenal dodávky energie, ktorá budú bezpečné, udržateľné a šetrné k životnému prostrediu. **Využitie energie z jadrovej syntézy je veľmi sľubný cieľ, ale aj veľká výzva, keďže ešte stále treba doriešiť otázky z oblasti fyziky a inžinierstva, aby bolo možné pokročiť k preukázaniu uskutočniteľnosti jadrovej syntézy. S cieľom čo najlepšie vyriešiť niektoré z týchto problémov je dôležité, aby Unia vynaložila všetko úsilie na podporu a využitie výsledkov projektu JET, a pomohla tak preklenúť medzery v poznatkoch alebo skúsenostiach.**

Pozmeňujúci návrh 18**Návrh rozhodnutia****Príloha – Činnosti – odsek 2 – písmeno a**

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

a) poskytovať príspevok Euratomu Medzinárodnej organizácii pre výskum energie jadrovej syntézy ITER vrátane činností v oblasti výskumu a vývoja, ktoré sú potrebné na vypracovanie základu pre obstarávanie komponentov ITER a obstarávanie skúšobných štítov ITER tzv. blanket modules,

a) poskytovať príspevok Euratomu Medzinárodnej organizácii pre výskum energie jadrovej syntézy ITER vrátane činností v oblasti výskumu a vývoja, ktoré sú potrebné na vypracovanie základu pre obstarávanie komponentov ITER a obstarávanie skúšobných štítov ITER tzv. blanket modules, **a navrhovať prípadné spôsoby zlepšenia riadenia programu.**

Utorok 19. novembra 2013

Pozmeňujúci návrh 19

Návrh rozhodnutia

Príloha – Činnosti – odsek 2 – písmeno c

Text predložený Komisiou

c) v prípade potreby ďalšie činnosti, ktorých cieľom je príprava základne návrhu demonštračného reaktora a súvisiacich zariadení.

Pozmeňujúci návrh

c) v prípade potreby ďalšie činnosti, ktorých cieľom je príprava základne návrhu demonštračného reaktora a súvisiacich zariadení, **hlavne tých, ktoré sú potrebné na správne vyriešenie zostávajúcich problémov týkajúcich sa demonštračnej výstavby a prevádzky. Patrí tam zabezpečenie kontinuálneho využívania JET dovedy, kým nezačne plne fungovať reaktor ITER. Treba podporovať štandardné riešenia, aby sa dali v čo najväčšej miere využívať pri výstavbe komerčných elektrární.**

Pozmeňujúci návrh 20

Návrh rozhodnutia

Príloha – Činnosti – odsek 2 – písmeno c a (nové)

Text predložený Komisiou

ca) **uskutočňovať priemyselnú politiku vhodnú na zapojenie priemyslu vrátane malých a stredných podnikov s cieľom podporovať hospodársku súťaž a pripraviť európsky systém na obdobie jadrovej syntézy.**

Pozmeňujúci návrh

Pozmeňujúci návrh 21

Návrh rozhodnutia

Príloha – Činnosti – odsek 2 – písmeno c b (nové)

Text predložený Komisiou

cb) **čo najviac a čo najskôr zapájať priemyselné subjekty vrátane špecializovaných malých a stredných podnikov s cieľom vyvinúť a preveriť štandardné a spoľahlivé riešenia a zariadenia. Bude to pomáhať tomu, aby realizácia programu prebiehala v medziach stanoveného rozpočtu.**

Pozmeňujúci návrh

Utorok 19. novembra 2013

Pozmeňujúci návrh 22

Návrh rozhodnutia

Príloha – Činnosti – odsek 2 – písmeno c c (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

- cc) *podporovať dostupnosť kvalifikovaných a skúsených pracovníkov a vedcov, ktorí sú kľúčoví pre úspech jadrovej syntézy. Napredovanie projektu ITER by malo byť spojené s konkrétnymi opatreniami na podporu odbornej prípravy a vzdelávania so zameraním na vedu a technológiu v oblasti jadrovej syntézy.*

Pozmeňujúci návrh 23

Návrh rozhodnutia

Príloha – Činnosti – odsek 2 – písmeno c d (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

- cd) *vypracovať program pre komunikáciu s občanmi Únie, v rámci ktorého sa im budú poskytovať všetky informácie o výzvach, rizikách a bezpečnosti jadrovej syntézy a bude sa s nimi konzultovať.*

Pozmeňujúci návrh 24

Návrh rozhodnutia

Príloha 1 – Činnosti – odsek 4

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

O podrobných pracovných programoch na vykonávanie uvedených činností bude každoročne rozhodovať správna rada Európskeho spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy.

O podrobných pracovných programoch na vykonávanie uvedených činností bude každoročne rozhodovať správna rada Európskeho spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy **a bude o nich informovať Európsky parlament, Radu a Komisiu.**